

RENESANS

Test nr 1

(badający umiejętność analizy tekstu poetyckiego).

Jan Kochanowski,

Pieśń świętojańska o Sobótce.

Panna XII

Wsi spokojna, wsi wesoła,
Który głos twej chwale zdoła?
Kto twe wczasy, kto pożytki
Może wspomnieć za raz wszytki?
Człowiek w twej pieczy uczciwie
Bez wszelakiej lichwy żywie;
Pobożne jego staranie
I bezpieczne nabywanie.
Inszy się ciągną przy dworze
Albo żeglują przez morze
Gdzie człowieka wichur pędzi,
A śmierć bliżej niż na piędzi.
Najdziesz, kto w płat języka dawa,
A radę na funt przedawa;
Krwia drudzy zysk oblewają,
Gardła na to odważają.
Oracz pługiem zarznie w ziemię;
Stąd i siebie, i swe plemię,
Stąd roczną czeladź i wszytek
Opatruje swój dobytek.
Jemu sady obradzają,
Jemu pszczoły miód dawają;
Nań przychodzi z owiec wełna
I zagroda jagniąt pełna.
On łąki, on pola kosi,
A do gumna wszystko nosi.
Skoro też siew odprawimy,
Komin wkoło obsiedziemy.
Tam już pieśni rozmaite,
Tam będą gadki pokryte,
Tam trefne pęsy z ukłony,

Tam i cenar, tam i goniony.
A gospodarz wzięwszy siatkę,
Idzie mrokiem na usadkę
Albo sidła stawia w lesie;
Jednak zawsze co przyniesie.
W rzece ma gęste wężerze,
Czasem wędą ryby bierze;
A rozliczni ptacy wkoło
Ozywają się wesoło.
Stada igrają przy wodzie,
A sam pasterz, siedząc w chłodzie,
Gra w piszczalkę proste pieśni;
A faunowie skaczą leśni.
Zatym sprężna gospodyni
O wieczerej pilność czyni,
Mając doma ten dostatek,
Że się obejdzie bez jatek.
Ona sama bydło liczy,
Kiedy, z pola idąc, ryczy,
Ona i spuszczać pomoże;
Męża wzmaga, jako może.
A niedorośli wnukowie,
Chyląc się ku starszej głowie,
Wykną przestawać na male,
Wstyd i cnotę chować w cale.
Dzień tu, ale jasne zorze
Zapadłyby znowu w morze,
Niżby mój głos wyrzekł wszytki
Wieśne wczasy i pożytki.

Zdoła- dorówna, **pobożne**- uczciwe, na **piędzy**- na wyciągnięcie ręki, **kto w płat języka dawa**- kto pobiera opłaty za radę, **do gumna**- do spichlerza, **gadki pokryte**- rozmowy towarzyskie, **cenar, goniony**- nazwy tańców, **bez jatek** – bez kłótni.

1. Wymień co najmniej dwa określenia, które wyrażają stosunek Kochanowskiego do opisywanego miejsca.

.....

2. Aby wyeksponować topos oracza, Kochanowski wymienia także inne toposy(wędrownie

motywy). Wyszukaj w tekście określenia przywoływanych zajęć, a następnie zinterpretuj cytaty według wzoru podanego w tabeli.

Zajęcie	Cytat	Jaki jest stosunek Kochanowskiego do wymienionego zajęcia?
Lichwiarz		
Dworzanin		
Żeglarz		
Adwokat		
Żołnierz		

3. Podaj co najmniej dwa cytaty, które opisują podstawowe zajęcia oracza.

.....

4. Wymień korzyści, jakie przynosi oraczowi praca.

.....

5. Wyszukaj w tekście i zapisz cytaty, które:

świadczą o oszczędności oracza:.....

prezentują możliwość odpoczynku, pod pewnym jednak warunkiem:.....

6. Oracz odpoczywa w gronie rodziny i przyjaciół. Wymień trzy rodzaje zabaw, które lubi najbardziej:

.....

7. Wymień zajęcia, które umilają oraczowi czas podczas wypoczynku na łonie natury.....

8. Opisz dokładnie krajobraz, z którym oracz obcuje na co dzień.

.....
.....
.....
.....

9. Jaki topos przywołuje Kochanowski do opisu krajobrazu?Wskaż genezę tego toposu.

.....

10. Wyszukaj i wypisz wszystkie poetyckie synonimy słowa „oracz”.

.....

11.Określ rolę kobiety w życiu oracza.

.....

12. Jaki styl życia określony jest przez topos oracza?

.....

Test nr 2

(sprawdzający wiedzę z epoki renesansu)

1. Którą z wymienionych cech uznasz za typową dla epoki renesansu?

- a) anonimowość dzieł;
- b) powrót do antyku;
- c) uniwersalizm;
- d) augustynizm.

2. Co oznacza termin reformacja?

- a) prąd filozoficzny;
- b) zmiana ustroju państwa;
- c) ruch religijny;
- d) pochwałę człowieka;

3. Które z wymienionych gatunków twórcy renesansowi przejęli z antyku?

- a) kazanie, fraszka;
- b) misterium, sonet;
- c) dialog, legenda;
- d) tren, tragedia.

4. Wskaż cechę typową dla sonetu:

- a) utwór czternastowersowy;
- b) wiersz biały, bezrymowy;
- c) utwór sławiący cechy zmarłego;
- d) utwór o charakterze aorystycznym.

5. Wskaż cechę typową dla noweli:

- a) epizodyczność;
- b) sceny zbiorowe;

c) utwór jednowątkowy;

d) kompozycja otwarta.

6. *Czego chcesz od nas Panie* to:

a) sielanka;

b) lamentacja;

c) hymn;

d) sonet.

7. Z którym gatunkiem antycznym spokrewniona jest fraszka?

a) oda;

b) sonet;

c) psalm;

d) epigramat.

8. *Człowiek poczciwy* Reja to:

a) katolik;

b) obywatel;

c) szlachcic- ziemianin;

d) dworzanin.

9. *Lecz na szczęście wszelakie serce ma być jednakie* – słowa te są nawiązaniem do filozofii:

a) stoickiej;

b) tomistycznej;

c) hedonistycznej;

d) platońskiej.

10. *A ja z tym trzymam, kto co w czas uchwyci*. Słowa są nawiązaniem do filozofii;

a) chrześcijańskiej;

b) epikurejskiej;

c) sceptycznej;

d) platońskiej.

11. *Wieczna Myśli, któraś jest dalej niż od wieka...* - tak zaczyna się fraszka *O żywocie ludzkim*.

Jak nazywa się figura stylistyczna zastosowana w przywołanym przykładzie?

a) anafora;

b) apostrofa;

c) onomatopeja;

d) kontrast.

12. *Wszystki placze, wszyscy lzy Heraklitowe/ I lamenty, i skargi Simonidowe/ Wszystkie troski na świecie, wszystkie wzdychania/ I żale i frasunki, i ręk łamania.* Podkreślone wyrazy są:

a) antonimami;

b) antytezami;

c) synonimami;

d) zdrobnięniami.

13. *Proszę niech ze mną zaraz me rymy nie giną/ Ale kiedy ja umrę ony niechaj słyną.* Który motyw odnajdujesz w przywołanym fragmencie fraszki Jana Kochanowskiego?

a) carpe diem;

b) exegi monumentum;

c) memento mori;

d) danse macabre;

14. Wskaż cytat, który świadczy o przewyciężeniu kryzysu światopoglądowego autora *Trenów*?

a) *błąd – wiek człowieczy;*

b) *teraz nagle ze stopniów ostatnich zrzucony;*

c) *Gdziekolwiek jest, jeśliś jest;*

d) *ludzkie przygody, ludzkie noś.*

15. Który z przytoczonych fragmentów poezji współczesnej nawiązuje do światopoglądu Jana Kochanowskiego?

a) *Znam gorycz i zawody(...)/ A jednak śpiewać będę wam pochwałę życia;*

b) *Powolał go Pan/ By trwał? By śpiewał mu pieśń/ I piał;*

c) Każdy z nas jest Odyseuszem, co wraca do swej Itaki;

d) Boże(...) gdy mi tak smutno i duszno,/ i ciemno – uśmiechnij się nade mną.